Na nowo oprawiono w r. 1936.

Starzeński – Przeradzki.
Faber – Koch –
— — 3½. Wolański z Matusewiczami.
4. Giedroyć. Wolański. Matuszewicz.
5. Wolański – Giedroyciè.
6. Wirmser. Stefani. Banhoffer
7. Modzelewski. Stefani. Janowicze. Korsakowska.
8. Banhoffer – Wirmser –
9. Wirzer – Banhoffer.
~~10. Brzostowski Kaz.~~ zob. 14633. III. t. IV. nr. 17.
11. Banhoffer – Wirmzer.
12. Białopiotrowicz – Brygidki.
13. Stokocki – Gnatowski.
14. Kościół Brzeski – Jezu: Tyzgbowski. Wygnowska.
15. Brygidki.
16. Przeździecki – Wereszczyński – Chrapowicki. Skierz.
17. Romer. – Bernardyni – Krzywobłocki.
18. Ogiński. Mamuszy.
19. Borch – Plater –
20. Dulicz –
21. Sawicki – Wołodkowicz.
22. Sroczewicz.
23. Liebe. Herman.
24. Ekonomia Grodzieńska –
25. Poźniak – Wołodkowicz. Marcinowski.
26. Starostwo Haieńskie.
27. Augustów – Ekon. Grodzieńska – Dankiewicz. Karlewicz.
28. Tołoczko – Kurnedzki.
29. Szaniawski.
30. Baranowski –.
31. — — Ośmiałowski.
32. Grabowska – Osowska – Kalinowska.
33. Sylwestrowicz –
34. Vonińska. – Gören. – Grabowski.
35. Grabowski
36 Trinatis – Bookman.
37. G[illegible]odno –

9 flor.

EKONOMIA GRODZINSKA

Dla trzeciego iuż Dekretu zawſze Miaſtu Auguſtowowi nie upodobanego przed Sąd teraźnieyſzy przypozwana, ma Sprawę przeciw Jemu w naſtępnych Dowodach y Probabacyach.

1mo. Ekonomia w żadnym obeyściu się winną bydź nie może, zastanowienia Aktu Kommissyi exekwuiącey Dekretem Roku 1788. Marca 8. dnia do Miasta Augustowa zesłaney.

2do. Rehabicya dla Miasta nie wedle Jego zamiarow y usiłowań, lecz wedle Przywileiu Jemuż Nadawczego, y Dekretu za nim Assessor: nawet w tym Sądzie z Mapp, rozpoznaną z determinacyą o całey Spawie bydź powinna.

3tio. Gdy Miasto Augustow nad swoy Przywiley y nad Dekret Assessor: więcey szuka niż mu pierwszy nadał, a drugi przysądził, przeto za potwarne przeciw Rządowi Ekonomii do Akt Grodzkich Grodzieńsk: wrzucone Manifesta, wedle Artyk: 26. z Rozd: 4. Coæquationis Jurium, oraz Konstyt: 1726. pod Tyt: *Komparycye* z Eliminatą tychże Manifestow Mieszczanie przeznaczonym ulec muszą karom.

Rozbior wszystkiego przez szczegolności.

DO poki Leśnictwo Perstuńskie w całym Aktorstwie y Dzierżeniu Ekonomii zostawało, do poki one przez Fundusz Krola Kazimierza XX. Kamendułom Wygierskim oddane nie zostało, do poty Augustowianie nie mieli ani śmiałości, ani wolności wdzierać się do Puszcz tego Leśnictwa, naprowadzać Prussakow do wycinania Drzewa na Handle y Frymarki, z ktorych ninieysza od tylu lat ciągnąca się urodziła Sprawa.

Skoro zaś 12. Pustelnikow na Wyspie Wygrach y na dwoch Leśnictwach Krol Kazimierz ufundował, skoro Augustowianie przez rożne konnexye y przez wchodzenie niektorych do Habitu, z temiż Pustelnikami w naywiększą wkroczyli familiarność.

Natychmiast przywłaszczyli sobie władzę absolutnego rządzenia się w tychże Puszczach; z powodu zaś ostrzeżeń Funduszowych, aby nazawsze wolne były Krolom Łowy y bicie wszelkiego Zwierza, że Osocznicy w Puczczach straż odprawiali, Augustowianie unikaiąc y tych przeszkod, potworzyli sobie rozmaite Kondyktowe, iuż to Dekreta Kommissyine, iuż to Obwodnice, iakby ponawiaiące w tych Puszczach dawną Augustowską Granicę.

Gdy zaś też Leśnictwa za Augusta II. przez zamienny z Kamendułami Fundusz w absolutny znowu Rząd do Ekonomii zwrociły się, wtedy Augustowianie podstępne wyrabiali sobie od Tronu Nadania, na wolność wycinania Drzewa, y rozrobki Gruntowe w Borze na Pastwiska sobie nadanym; iaśnie to wszystko da się poznać z poniższych fundamentow, a teraz rzecz około wyprowadzenia y zastanowienia Kommissyi.

Jeszcze Miasto Augustow do sprowadzenia Kommissyi żadnego nie uczyniło kroku, wtedy troskliwy Rząd Ekonomii o skutek zleceń Dekretu Assessorsk: zasłał prożby do JW. Prezydenta Kommissyi o ziechanie w dniu 15. Maia Roku przeszłego do rozsądzenia sobie z Kommissarzami dwoma poruczoney Sprawy, iako na Termin tymże Dekretem zamierzony; zaświadcza tę prawdę List 1788. Apr: 28. od JW. Prezydenta Star: Grodzień: pisany *składaiący się*.

Z tego Listu nayprzezorniey każdy wniesie, że gdyby Rząd Ekonomiczny miał zamiar (iak Miasto skarży) zrywania Kommissyi, do takiego zamysłu naylepszey chwyciłby się okazyi z nadmienionego Listu; ktorym kiedy oświadczona była niemożność na dzień 15. Maia ziechania, tym sa-

mym zostawiona wolność Ekonomii ugodzenia się lub nie, na inny Termin; gdyż Dekret Assessorski żadnych zastrzeżeń ani wolności wydawania Obwieszczeń na inny Termin nie położył, *Czytać ow List y Dekret Assessorski.*

Miasto chlubiło się z swego postępku, że Memoryał do Ekonomii podawało żądający o zgodę, że Rezolucyą na ony wziętą, w drugim razie Plenipotent Ekonomiczny od tegoż Memoryału odstrzygnął, a przez to Jemu krzywdę uczynił.

Zeby Sternicy tey Sprawy Mieyskiey chcieli bydź rzetelnemi, pewnie maiąc taki charakter, wyznaliby sami, że Plenipotent Ekonomiczny do podania tego Memoryału dał Im pobudki oświadczeniem, że wedle Przywileiu Nadawczego y Dekretu bez zabiegow y kosztow Prawnych, wszystko dla siebie mieć będą przywróconym, za zesłaniem od Ekonomii Komornikow, ieśli tego żądać zechcą.

Z takich to pobudek Augustowianie ułożyli Memoryał do Rządu Ekonomii, od ktorego nastąpiła wraz Rezolucya, żeby Miasto podało Propozycye, na iakich Punktach żąda ugody, y żeby przez Plenipotencyą ulegalizowało Osoby do traktowania Pokoiu.

W tygodniu iednym zwrocili się Posłańcy z Plenipotencyą sobie od Magistratu wydaną, z dołączonemi Punktami, na ktorych Magistrat chciał mieć ugodę, z warunkiem w Plenipotencyi założonym, gdyby nad wyrażone Punkta umocowani, inney żadney nieprzyięli kondycyi.

A że rzeczone Punkta nader były zuchwałe, żadnego podobieństwa do możności traktowania ugody w sobie nie zawierały, W. Szamb: Badeni niechcąc w żadne z tak zapędnym Miastem wchodzić umowy, zapretendował od Posłańcow zwrocenia pierwszego z Rezolucyą Memoryału; skoro ten został oddanym, odprawił od siebie Posłańcow z Rezolucyą iuż słowną, że z tak zabiegłym w Pretensyach Miastem, nie ugoda, ale Sąd chyba zdoła położyć koniec.

Tak odesłani z Horodnicy Mieszczanie przybiegli do Stancyi Plenipotenta Ekonomicznego, przed ktorym wyznawszy sami niesłuszność Punktow Magistratu, a przyzwoitość odrzucenia onych, usilnemi obligacyami skłonili Plenipotenta Ekonomiow do dania Im zaświadczenia, z iakich przyczyn nie przyięto tychże Punktow; a gdy należyte zaświadczenie na powtornym Mieszczan Memoryale Plenipotent uczynił, oni znowu w kilka godzin nadbiegłszy, domagali się odmienney Rezolucyi; Plenipotent Ekonomiczny y tym prożbom zadość czyniąc, pierwszą swoią Rezolucyą oderznął, a drugą napisał; bez wątpienia cała się ta okaże prawda, skoro Miasto złoży Punkta do ugody, Plenipotencyą, y Rezolucye od Plenipotenta Ekonomiow uiednane z Reprodukcyi ktorych istotna okaże się potwarz Processem paszkwilnym rzucona, ku czemu szczegolnieysze zbliżyć uwagi.

Miasto chcąc zyskać w pierwszym Sprawy stopniu z pod Dekretu Kommissyi Seymowey Graniczney.

1772. Aug: 14. ferowanego do Boru Wygonnego y Sianożęciow Beli Rehabicyą, w takich prożbach przed Sąd Assessorski 1786. wyniosło Mandat.

Ante omnia Przywileiow Nadań od Antecessorow Naszych onym nadanych y służących utwierdzenia, Gruntow, Łąk y Boru temiż Przywileiami nadanych y ograniczonych Kommissyi Graniczney &c.

Gdy z tego Mandatu przypadł Aktorat, Ekonomia z dwoch przyczyn podała do Sądu uwagi, o niemożność tey Sprawy przyięcia y sądzenia; raz, że powyższy Dekret Kommissyi, choć w niestaniu Miasta, ale że z mocy Konstytucyi 1768. zaszły ztąd Appellacyi ani rozsądkowi żadney Juryzdykcyi nie zdawał się bydź uległym; powtore, że wszelkie Grunta przez Magdeburye w Ekonomiach Litew: posiadane, procz Miasta Brześcia y Grodna.

Konstytucya 1776. skassowawszy w Aktorstwo y rozrządzenie Administracyom przywrociła, Sąd zobusronnych Kontrawencyow

1787. Marca 13. taki ogłosił Wyrok:

Ponieważ Sprawa ninieysza w Kwestyi o Nadanie Przywileiem przed-Uniowym Miasu Augustowowi służącym z Dekretu Kommissarskiego 1772. niestannie zapadło-

padłego, a przez Mieszczan Augustowskich zaskarżonego przed Sąd Nasz przychodzi, zaczym Judicium na mocy Konstytucyi 1764. 1766. y 1780. Sąd teraźnieyszy w tey Sprawie pro Competenti uznaiąc &c: daley w całey Sprawie Kopią Spraw nakazał, zostawił przeto obu Stronom nienaruszone dowody do pryncypalnego rozsądku. *Widzieć Dekret y w nim Załoby.*

W iakich probacyach y żądaniach Miasto przyniosło Sprawę do Akcessoryinego, takąż samą y do pryncypalnego w Sądzie teraźnieyszym Dekretu w Pismach Produktowych y Replikowych miało, dowodniey to okaże niższa Explikacya.

Ztąd kiedy Miasto nad Przywileie swoie Nadawcze nic więcey przysądzonym mieć niechciało, oprocz tego co Jemu pierwszy Przywiley na Magdeburg go podnoszący, y co drugi Addytamentowy nadały.

Więc gdy przeciw Przywileiowi 1564. Junii 21. Kwestyow przez Dekret Kommissarski 1772, zaszły uczynionych Ekonomia z samymże tym Dekretem odstąpiła, toiest, że w Bielsku Seymu nie było, na ktorym ten Przywiley miał bydź dany, że on żadnemi Aktami dawniey nie legalizowany, lecz tylko 1770. do Akt Goniądzkich wprowadzeny, pomimo ktore okoliczności na Approbatę tegoż Przywileiu we wszystkim zgodziła się.

Przeto niech dopiero iaki bądź sentyment rozważy, czy mogł Sąd ninieyszy więcey Miastu przysądzić, nad wyraźność y ograniczenie Przywileiu iego, dopieroż iaka była baczność tegoż Miasta w censurowaniu przed Sądem Kommissarskim Dekretu Assessorskiego, że nie dał Rehabycyi iemu na Possessyą uzurpacyiną, lecz na własność Uprzywileiowaną: a potym z potwarzenia Rządu Ekonomiow przez Manifest za nieprzystawienie Dekretu Kommissarsk: ktorego Reprodukcyi sameż nawet Miasto (po Deklaracyi Plenipotenta, iż na utwierdzenie we wszystkim Przywileiu zgadza się) odstąpiło; ze wszystkiego zatym brać miarę, iaki to zamęt na Kommissyi toż Miasto zmieszane czyniło.

Przywiley 1564 do pierwszego Nadania przyłączył temu Miastu Włok 74. Gruntu w obrębach Zarnowo, Jurowka y Bernatki, oraz Łąki z obustron Rzeki Netŷ w stronie, gdzie Miasto leży od Młynow ku Wsi Mecie, aż do Rzeczki Strumień zwaney; za Rzeką zaś Netą od Mostu w Uroczyszczu Białe Brzegi zwanym będącego Mieyskiego, aż do Rzeczki Kolnicy, tudzież dla wygodnieyszego Pastwiska wszelkiemu Bydlu Mieyskiemu, za Rzeką Netą za Mostem Krolewskim naprzeciw Miasta bez zaymowania Ostępow y Jezior, Boru na ćwierć mili, *do zweryfikowania istotney tey prawdy, czytać całkiem wyrażony Przywiley.*

Nad ktory to Przywiley, gdy Miasto nic więcey sobie od przed-Uniowych Monarchow nadanego nie miało, gdy więcey nad ony przysądzenia sobie ani pretendować, ani żądać mogło, iak upewniaią własne iegoż Załoby. Wyrok zatym Sądu dla wyrażonych przyczyn.

1788. Marca 8. Dnia stanął taki:

Zaczym &c: na mocy Przywileiu N. Zygmunta Augusta powyżey datą wzmienionego, też Obręby Gruntow Zarnowo, Turowka y Bernatki zowiące się 74. Włoki w sobie zawieraiące, tudzież Łąki Beli według ograniczenia tymże Przywileiem wyrażonego, oraz Bor za Rzeką Netą przeciw Miasta na ćwierć mili, dla tegoż Miasta Augustowa wieczyście przysądzamy, y cokolwiek z tegoż przed-Uniowego Nadania przez Dekret Kommissarski w Roku 1772. Aug: 14. w niestaniu tegoż Miasta Augustowa zapadły, odiętym od Miasta zostało, Rehabitionem do tegoż wszystkiego dla Miasta Naszego Augustowa przez Kommissarzow poniższym wyrokiem Naszym naznaczyć się maiących uznaiemy, ktorey Rehabicyi &c: składa się Dekret.

Wyrazy Przywileiu w Nadaniu y obwodzie Gruntow, Sianożęciow y Boru są nieoboiętne, wyrok za nim Sądu aż nadto iasny y dokładny; Miasto iednak na Kommissyi y iednego y drugiego odskoczywszy, chwyciło się in consequenti Reguły Kommissarzom przeznaczoney w słowach:

Nayprzod: *Grunta za Dekretem Kommissarskim 1772. Miesiąca Aug: 14. Miastu Augustowowi przez Administracyą Ekonomii Naszey Grodzieńskiey odięte, nazad do Possessyi tegoż Miasta Naszego Augustowa per Rehabitionem przywrocili y podali.*

Nadmieniona Dekretu Reguła, tyle w Sądzie Kommissar: tryumfować umiała, że powyższy in Antecedenti generalny Wyrok ze wszystkim odrzuconym, a dalszy teyże Reguły przepis. *Po ktorym podaniu do ograniczenia tychże Gruntow Mieyskich od Naszych Ekonomicznych przystąpili*, omyłkom Piora przyznanym został.

Powyższa zaś Reguła za potrzebę exekwowania wzięta, tak że omal Miastu tego wszystkiego nie przysądzono, co kiedyżkolwiek one w Puszczach Ekonomicznych za Dzierżenia Kamendułow Kondyktowie & usurpativè zdobyło, na Kommissyi Duktem y przysposobionemi Obwodnicami (mimo Dekret y swoyże Nadawczy Przywiley) obwiodło: iak się to wszystko działo, wypada z rzeczy nadmienić.

Ekonomia chcąc się pozbydź wrzaskliwych narzekań Miasta, ziednała powolność u JW. Prezydenta na udeterminowanie chociaż zmiennego nad Dekret do rozsądzenia Sprawy drugiego Terminu, dowodem tego iest List powtorny JW. Prezydenta do Plenipotenta Ekonomiow pisany; wyznaczony przeto został czas do ziazdu Kommissyi dzień 9. 7bra, w ktorym dniu, ze Strony Ekonomii przybył do Augustowa ieden tylko Kommissarz W. Andrzeykowicz Sędzia Grodz: Grodzień: a od Mieszczan trzech Kommissarzow, z ktoremi iakie były utarczki, y na czym się skończyły, naylepiey o tym pamiętać musi Miasto, z przepłaty.

Jak tylko ten Sąd na Komplet dwoch Kommissarzy przy Prezydencie ułatwił się, Ekonomia poznaiąc Miasta postępowania, natychmiast wyniosła Pozew w proźbach zaskutecznienia przez sam Sąd, w Kwestyi Rehabicyiney Dekretu Assessor: zkąd widać, iak mocnym od Ekonomii było żądaniem mieć y Przywiley Mieyski y Dekret Assessor: we wszystkim zaskutecznione. *Czytać Załobę Ekonomii w Dekret Kommissarski wprowadzoną.*

Nie wierzyło Miasto, żeby Kommissya naylepiey chcąca Mieyskiego uszczęśliwienia, trafiła (wedle iego zamiarow) dać iuż sproiektowaną nad Przywiley y Dekret Rehabicyą; ztąd wniosło proźbę o naznaczenie Duktow Wizyi, iaka powinna bydź Rehabicya, ganiąc, że Assessorya rozeszła się z natnrą y niezachowała stopniow oney Rehabicyi.

Takich krokow nie mogło Miasto zaćmić swoią Załobą, a tym bardziey Kontrowersyą z Pisma sześciu arkuszowego poźniey w Kommissyi odbywaną, *ktore maią bydź w Sądzie dla poznania tey prawdy od Miasta złożone y czytane.*

Jakoż w pierwszym zaraz wstępie Sprawy, dogodziło żądaniom swoim Miasto, przez uzyskany nakaz Wizyi Duktow dla wyświecenia, iaka ma bydź y ktorych mieysc Rehabicya, właśnie iakby Assessorya ani mieysc, ani Uroczysk y nic pewnego na Rehabicyą nie przeznaczyła. *Widzieć tu Dekret Koummissarski.*

Po Promulgacie tey Decyzyi, nazaiutrz Miasto nie prowadząc Sądu na oglądanie Uroczysk, ktore są Przywileiem nadane y ograniczone, ale zrobiło sobie trybę, zacząwszy od Rzeki Nety, Kraiem Jeziora Necka, do Rzeczki Klonowicy, ztamtąd Kraiem Białego Jeziora do nieiakiegoś Kurhanu zkąd przez Puszcze, Ostęp Czarny, Jezioro Sayno, Puszczę Czarny Las zwaną, rożne ostępy, w koniec Jeziora Kolna do Rzeki Kolniey, ktorą w niż do Sianożęciow sobie wybranych, te zaś oddzielaiąc ku Rzece Necie, aż do Jeziora Sosnowki czyli Czarnego do Łąk Krasnoborskich Kraiem ktorym do Rzeki Nety wywiodłszy Sąd, nie czytaiąc w żadnym Terminie Przywileiu Nadawczego y Dekretu Assessor: lecz probuiąc dobroć swego Duktu przez spraktykowany Skrypt Obwodnicy Maiewskiego Dekretem Assessor: uchylonego, tudzież przez Dekret Mieyski z Kamendułami o Rudnie na Kolniczance zmownie y praktycznie zaszły, podobnież usunięty wedle tegoż Duktu zabrawszy kilka Wiosek Ekonomicznych, Puszczę, Otsępy, Jeziora; do tego wszystkiego Rehabicyi zażądało.

Sąd Kommissar: okazał się przed rozważeniem rzeczy powolnym, wszystko Miastu podać, nie co Dekret 1772. z pod Przywileiu do Ekonomii przyłączył, lecz co tenże Dekret z pod zaiazdow y gwałtow Mieyskich wyiął. *Widzieć Dekret.*

Ze

Ze Miasto w naymnieyszym Punkcie do swego nie miało się Przywileiu, że Dekretu Assessor: w niczym nie słuchało: okropnym byłoby wyłuszczać iego mruczenia y uszczypliwe przymowki na tenże Dekret rzucane; innego na to przekonania nie trzeba, nad same przeczytanie Przywileiu Mieyskiego y Dekretu Assessorsk: zkombinowania oboyga z Duktem Mieyskim, przez Dekret Kommissarski dostatecznie opisanym; wszystko się stwierdza.

Nie nadał Przywiley Miastu żadnego Jeziora, ani Puszczy, nie położył w swoim ograniczeniu żadnego Terminu, Rzeczki Klonowicy, Jeziora Sayna, Jeziora Kolna, Jeziora Sosnowki, ani żadnego Kopca, Dekret tego Sądu to tylko Miastu przysądził, co Przywiley w swoich wyrazach y ograniczeniu dla Miasta naznaczył; a gdy ani Przywiley, ani Dekret żadnych Uroczyszcz y Terminow Duktem Mieyskim wytkniętych w Rehabicyą nie zdeterminował Miastu, miarkować że tu trzeba, z iaką zabiegłością y przestępstwem Miasto swego Przywileiu y Dekreu Assessor: odstąpiło, a iak Kommissya mogła skłonić się do skutku Rehabicyi od Miasta żądaney.

Niemasz żadnego (procz Kowna) w Prowincyi Lit: tak hoynym Nadaniem (iak Augustow) zbogaconego Miasta, Obręby Turowka, Zarnowo y Bernatki cztery Wsie w naylepszey osiadłości będące do 200. Mieszkańcow zawieraiące, z Obrębem tegoż Miasta złączone, o połtory mile odległe z Zaroślami y Lassami maią pod sobą do połtorasta Włok, w samym zaś Obrębie Mieyskim, więcey trzechset (wedle kalkulacyi Geometrow obiazdowey) z obszernemi Łąkami, z dezolowaną wszędy Puszczą po Granicę Starostwa Augustowskiego znayduie się.

Ta Presuperata nad Przywileia z iakich powodow urosła, niższa w probie Duktu Ekonomicznego dowiedzie explikacya, a tu się tylko o tym nadmienia, co iest publicznym widokiem, że niemasz tak nierządnego Miasta, iak tenże Augustow.

W tym Mieście Pospolstwo żadnego nie ma oświecenia, żadnych Szkoł, żadnego innego (procz kilku Szewcow y Kowalow) Rzemieśnika, procz wymuszonego Rolnictwa, niczego więcey nie pilnuią, iak Frymarkow z Prussakami, ktorym swoie Grunta, a mianowicie Sianożęci zawodzą, a co iest naygorszym, nawet wyprzedaią; pełno takich Praw y Kontraktow w Aktach Magdeburskich, oprocz większey liczby niewciągnionych.

Urzędowe Osoby szczegolnieysze maią Rzemiosło y z niego awantaż; tworzyć kłotnie z Sąsiaduiącemi, a naybardziey z Ekonomią; dla iakich Procederow naygęstsze robić w Pospolstwie składki, a ztąd wyciśnionym groszem dogadzać swoim zapędom, opatrywać własne potrzeby y zbytki.

W całym Mieście niemasz żadnego Handlu y Kramow, Domy wiezdne, Karczemne, Szynkowne wypuszczone są Żydowstwu, Ratusz szczupłą Izbę iedną Sądową, y naprzeciw Piekarnią maiący od starości walący się świadkiem, że tam Sądowość ani czuła, ani przezorna bydź kiedy mogła, taż posiadaiąc na kilkadziesiąt Tysięcy wozow obszernych Sianożęciow, niczym się bardziey nie zaprząta, iak podobnemiż Pospolstwu Frymarkami, Kontraktowaniem dla Prussakow Łąk y Drzewa.

Nie miałaby przyczyn Ekonomia ten nieład Mieszczan wytykać, gdyby ona nie widziała do tego pobudek y przyczyn w Konstytucyi 1776. pod Tyt: *Ustawa Podatku Xstwa Lit:* w Punkcie drugim zawartych, dla ktorych Miasteczka na Magdeburg podniesione, są skassowane, a o czym także zrzeczy mowić się będzie poniżey.

Na tak tedy bezrządne, a do zayściow, kłotniow, burzenia Pospolstwa, tworzenia ustawnych Procederow przyzwyczaione Miasto, nie mieć Obywatelskiego ducha y względu, podpomagać ieszcze Dobrami Publicznemi Ekonomicznemi bez Nadania Krolow awulsami, byłoby dawać miecz w ręce nierozpatrzne, ta racya szczegolna zdaie się wzbudzać każdego sentyment do ścisłego examinowania postępkow Miasta na Kommissyi.

Pamiętnym bydź może, iak gorliwie na przeszłey Kadencyi Miasto za Rewizyą Izaykowskiego obstawało, dowodem tego iest Kontrowersya Mieyska sądownie, za prozbą Ekonomii konnotowana, zwłaszcza z tych wyrazow na karcie 6.

Widzieć tę Rewizyą Izaykowskiego dowod własny Ekonomiczny w Roku przeszłym mimo chęć Plenipotentow Ekonomicznych przez stawaiącego od Miasta Augustowa do Akt Assessor: W. X. Lit: iako Akt publiczny podaną, y własnym stawaiącego kosztem Extraktem wyiętą.

Cokolwiek Miasto względem rzeczoney Rewizyi mowiło, z iey opisow y wyrazow probowało; na wszystkim Ekonomia z tym ostrzeżeniem przestała, że Akt tey Rewizyi był Aktem wnętrznych, y to ieszcze samych Leśnictw porządkow Ustaw y rozdziałow na kwatery, nie zaś Aktem Granicznym z Sąsiadami; gdyż Sprawce tey Rewizyi Izaykowski, Białłozor y Pac w Instrumencie sobie wydanym, innego polecenia, ani też mocy nadaney nie mieli.

Zatym opisy tey Rewizyi wzmieniaiące dotykalne Sąsiedzkie do Leśnictw Granice, są to tylko zaświadczeniem Terminow Granicznych, nie zaś ciągu Granic, lub sypania Kopcow granicznych, *w Dowod*

1636. 7bra 7. *Czytać Instrument Krola Władysława zakreślaiący moc y władzę tych Rewizorow.*

Co tedy na przeszłey Kadencyi dla Miasta było naywiększą twierdzą y fundamentem Sprawy, tego dziś one radeby się było wyrzec, rownie iak y tego Punktu, że mimo chęć Plenipotentow Ekonomicznych, miała bydź taż Rewizya do Akt od stawaiącego podana; ponieważ opisy Rewizyi zgruntu ruynuią y niszczą Dukt Mieyski, a wrażenie aktykacyi znosi uroczyste przekonanie, że ciż Plenipotenci Ekonomiczni, ktorym przymowka była uczyniona, ieszcze w Roku 1779. 8bra 14. takową Rewizyą aktykowali. *Widzieć tę prawdę w Autentyku y w Extrakcie.*

Mieszczanie Dukt swoy do Jeziora Kolna przytknęli, y całą Rzeczkę Kolnicę za graniczną dla siebie wedle uzurpacyow sformowali, a co gorsza przeciw wierze słowa Rewizyi w Produkt swoy zawodnie wpisali, iakoby ona też Rzeczkę za graniczącą dla Miasta przyznała.

Rewizya wyż rzeczona kwateruiąc Leśnictwo Perstuńskie, tak pisze o Obwodzie Puszczy Perstuńskiey z Puszczą Ekonomii Grodzieńskiey:

Do Rzeki Lebedziney, do Koziey Szyi, do Lipek, do Rzeki Mety, ztamtąd do Kolna Jeziora, tąż Rzeczką Kolnicą aż do Granicy Augustowskiey, toiest: do Terminu Łąk Beli nad Rzeką Metą nadanych.

Gdy więc Rewizya Rzeczkę Kolnicę nie determinuie bydź granicą z Miastem Augustowem, gdy od Jeziora Kolna iście Rzeką Kolnicą przez Termin, *aż do Granicy Augustowskiey* znaczną kładzie odległość Jeziora Kolna od Sianożęciow Augustowskich, to fundament Miasta z Rewizyi na wsparcie swey Granicy brany z gruntu przekonywa o zawod y nieprawość Duktu Mieyskiego; *doświadczyć wszystkiego na obustronnych Mappach, czasu zastanowioney Kommissyi sporządzonych, a mianowicie czytać Produkt Mieyski na karcie* 5.

Dalszy obwod Puszczy Perstuńskiey tą Rewizyą zagraniczony, w żadnym Punkcie iuż nie dotknął granic Augustowskich, gdyż rozdzielał Leśnictwo Perstuńskie od Puszczy Ekonomii Grodzień: ztąd Jezioro Sayno y Rzekę Klonowicę nayduiąc w Ekonomicznym Aktorstwie, żadney nigdzie niezaświadczyło należności dla Miasta; *Czytać wciąż obchod Rewizorski.*

Ani ten Przywiley, ani Poprzędnik iego List Podawczy Wołłowicza, nie tylko żadney Puszczy Miastu nie zawiodły, ale też w niey żadnego Uroczyska Duktem dziś zaiętego w Aktorstwo Miastu nie podały; a co większa od wszelkiey szkody Puszczę Ekonomiczną ostrzegły, nadewszystko Bor ćwierćmilny dla pastwisk Mieyskich wiecznością przeto nadany, że nigdzie ostępow nie dosięgał, ani dla Puszczy szkodę mogł przynosić, słowa Przywileiu:

Aczkolwek obaczyli byti welikuiu Im potrebu toho Boru za Rekoiu Metocie na czwiert mili, y chotia użo wideli, za żedaniem ktomu Mestu onoho Boru na czwiert mili, szkody nikotoroie Puszczy Naszoy net, bdyż tam po blizu onomu mestcu Ostupow przyległych net, wedże &c.

Słowa zaś z Listu Wołłowicza: *A tak gdy J.P. do Woyna będzie raczył zesłać Leśniczoho Swoho, y ten zawieść y zahraniczyć Im toho Boru na czwierć mili od Miasta, bo to nie będzie ani iest tam Bor na żadney przeszkodzie J. K. Mci ostępow żadnych po bliżu Ich, y wolno &c.*

Owoż

Owoż gdy Jezioro Sayno nie w Borze, lecz w Puszczy leży, gdy ani Wołłowicz podaiąc, ani Krol nadaiąc Bor ćwierćmilny za Netą, a Sianożęci obapoł Nety żadney Puszczy nie zawiodły Miastu, gdy Wołłowicz dla tego Bor na Pastwiska Mieyskie przeznaczył, że dla Puszcz Krolewskich z niego nie mogła bydź żadna szkoda, y że żadnych bliskich tego Boru ostępow nie było, oraz gdy dla tych samych przyczyn Krol wieczne w ćwierćmilnym Borze Pastwisko dla Miasta zachował.

Czyżby nie należało głowom Mieyskim zreflektować swoy zapęd, że pretextem nadanych Sianożęciow zobapoł Rzeki Nety pod Puszczą, zaymować Puszczy, a powodem Pastwisk w ćwierćmilnym Borze, Ostępow, Jezior, trzech Wsiow, y Czarnego Lasu na mil kilka rabować, y przywłaszczać żadna rostropna racya nie dyktowała. *Czytać Dukt Mieyski w Dekrecie Kommissar: y widzieć go na Mappach.*

Krol nadaiąc Bor ćwierćmilny dla Pastwisk Mieyskich, a Wołłowicz wprzod ony zawodząc, położenie iego nayiaśniey udeterminowali, że ten Bor daley się nie rozciągał, iak tylko naprzeciw samego Miasta za Rzeką Netą; trudno zatym dowiedzieć się od Mieszczan, w iakim oni Proiekcie na dwie mile minąwszy Miasto Puszczę Ekonomiczną zabrali; ieśli ten Zabor do ćwierćmilnego Boru przyszywać będą, to Ich własne Dokumenta, List Wołłowicza y Przywiley Nadawczy od gwałtu y rabunku wstrzymaią, bo one miiać Boru, wchodzić z niego w Puszczę, przyswaiać Jeziora, Wsie, Ostępy y rożne Uroczyska tamuią; a ieśli wrażeniem nadanych Sianożęciow też Puszczę przywłaszczać będą, to znowu wzmienione podanie Wołłowicza y Przywiley na krok w Puszczę wkraczać za same Sianożęci nie dozwolą, kładąc za Granicę tym Sianożęciom w iednym boku Rzekę Netę, a w drugim Puszczę, początek od Mostu białych brzegow, a koniec w Rzeczce Kolnicy w Netę wpadaiącey. *Widzieć to na Mappach, y czytać rzeczone Dokumenta.*

Usiłuiąc Miasto na przeszłey Kadencyi zgodzić swoy Przywiley Nadawczy z Rewizyą Izaykowskiego, rożne z nich robiło wnioski; w opisach tey Rewizyi łapało podobieństwa z wielorakich Punktow, zwłaszcza z iednego mieysca, gdzie Straż czarnego Lasu *od Granicy Puszczy Miastu Augustowowi nadaney*, a z drugiego *po Granicę Augustowską* przy rozkwaterowaniu Puszcz Ekonomicznych, Leśniczym porzucona była, z ktorych Punktow też Miasto probowało, iakoby iemu z Przywileiu Puszcza była nadana, a od Rewizorow przez Jezioro Kolno, Sayno odgraniczona. *Widzieć Produkt Mieyski na karcie* 5.

Jeden szczegolnie Miasto z Rewizyi uchwyciło sobie pozorek przez słowa pilnować maią &c.

Czarnego Lasu od Granice Puszczy Miastu Augustowskiemu nadaney, wzdłuż mil 2. a poprzek mil 5. do Dubrowy nad Rzeką Hanczą.

Ze Rewizorow opisanie w słowie *nadaney* nie ściąga się do Puszczy, lecz do granicy Mieyskiey, takie rozumienie niezbitą okazuie prawdę z tych uwag: Las Czarny między Jeziorami Kolnem y Saynem położony rozciąga się do samey Rzeki Nety nad Uroczyskami Stożysk y Białych brzegow; wycinaiąc zatym Rewizya kwaterę z białych Brzegow, wymienia Las Czarny od Granicy Miastu Augustowskiemu w białych Brzegach nadaney; chcąc o tak istotnym przekonać się rozumieniu, trzeba wierzyć tym prawdom, ktorych y samo nawet Miasto na Kommissyi wyprzeć nie poważyło się, że Uroczysko Białych Brzegow iest przy Moście Mieyskim, że Sianożęci od iego wzięły nazwisko Beli, y że ztąd swoy początek maią, że Czarny Las nad Jeziorami Saynem y Kolnem ma swoie położenie aż do Rzeki Nety. Mieszczanie Czarny Ostęp nad Jeziorem Saynem w liczbie 20. do samey Rzeki Nety rozciągaiący sie, niechcąc przyznawać za Ostęp w Czarnym Lesie, samym Lasem Czarnym ony nazywali.

Skoro zatym ani Wołłowicz dla Miasta żadney Puszczy nad Rzeką Netą nie zawiodł, ani Krol nie nadał, a Rewizya Czarny Las w Aktorstwie y Dzierżeniu Ekonomicznym znalazła.

Jakże można słowo Rewizyi *nadaney* brać za Puszczę, ktorey w Nadaniu y Podaniu nie ma, nie zaś za Granicę Mieyską, ktora w oboygu nayduie się; a ktorey okoiętność znosi się przez też Rewizyą w Summie Ostępow

przez słowa: *Czarnego Lasu od Granicę Augustowskiey wzdłuż &c. Weryfikować to wszystko na Mappie, y czytać Dokumenta.*

Wreście gdyby innych żadnych Ekonomia nie miała dowodow, a ktorych nawet (procz samych Mieyskich) y potrzeby na tak iasną Sprawę nie ma, samby Przywiley Mieyski z podaniem Wołłowiczowskim musiał zastanowić Irrupcye Mieszczan do Puszcz Ekonomicznych, dopieroż czytaiąc Rewizyą Wołłowiczowską, ktora Puszczę Ekonomii Grodzień: samą Netą rozgraniczała, wpatruiąc się w Rewizyą Izaykowskiego, ktora całe Leśnictwo Perstuńskie Aktorstwo Ekonomii przyznała; to Ekonomii odepchnąć od Rzeki Nety y z Puszczy iedney Sosny wyiąć nad Nadanie w rostropnym rozumieniu nie można. *Czytać Rewizye.*

Do tych dwoch tak uroczystych Munimentow przytoczyć należy dwa ieszcze iakby ustronne, ale w tym przypadku wiele znaczące Fundusze XX. Kamendułow Wigierskich. Pierwszy 1667. Januar: 6. drugi 1715. Julii 18. daty noszące; pierwszym Funduszem całe bez żadnego wyięcia Leśnictwo Perstuńskie y Przełomskie XX. Kamendułom do aktualnego Dzierżenia podane zostały, drugim gdy zamiana z tychże Leśnictw na inne Wsie dla Kamendułow była uczyniona, wtedy Jezioro Sayno y Kolno iako w Leśnictwie Perstuńskim położone, przy dawnym Aktorstwie y Possessyi Kamendulskiey zachowano. *Czytać Kopie obu tych Funduszow.*

Z przełożonych tedy wyświeceń, żeby Miasto Augustow od tak dawna złych na tę Sprawę nie miało Sternikow, podobno żaden z Mieszczan. tak hrubey nie mogłby cierpieć zasłony, z pod ktoreyby nie doyrzał, iakie są Miastu właściwe Sianożęci, iaki Bor, a mimo ich, iaki zawod Duktu.

Rewizya Wołłowiczowska iako przed-Uniowa, pod absolutnym ieszcze Panowaniem maiąca władzę rozdzielać Dobra Ekonomiczne od inney natury, czynić zamiany, stanowić Granice, y wszystko samowładnie do woli Monarchy rozrządzać, gdy rozdział Puszczy Perstuńskiey oznaczyła od Rzeki Bobry przez mil 4. Rzeką Netą aż do Jeziora Necka, nie ma tedy żadney mocy, ktoraby zdołała odrobinę iaką, z pod zagraniczenia tey Rewizyi wyrwać bez nadania absolutnego Monarchy, gdyż to Traktat Unii wszystkim Prowincyom, y w nich Osobom zagwarantował.

Kiedy więc z pod zagraniczenia tey Rewizyi Przywiley Mieyski nic więcey nie wyiął nad Łąki Beli, y ćwierć mili Boru, iak się z poniższego Ekonomii okaże Duktu; kiedy Rewizya Izaykowskiego procz tychże Sianożęciow y Boru całe Leśnictwo Perstuńskie w Rząd Ekonomiczny rozkwaterowała; kiedy Fundusze Kamendułow Wigierskich, o aktualnym Ekonomicznym Dzierżeniu y Aktorstwie Leśnictwa Perstuńskiego przeświadczyły; Kiedy Miasto Augustow do żadnego z wyrażonych Aktow przypowiadania y skargi nie uczyniło.

Ktoż ma bydź wątpliwym, że Maiewski Przewodnik na Kommissyi Duktu Mieyskiego, iest naywiększym ich zwodcą, a Miasto iego naśladuiąc, było naygorszym Expulsorem Puszcz, Ostępow, Jezior, Wsiow, y rożnych Uroczysk Ekonomicznych.

Na przeszłey Kadencyi doniosło Sądowi w swoim Produkcie Miasto, że Maiewski w Ekonomiach był Pisarzem Łowiectwa, że on Reskryptem Kamery był obowiązanym odnowić Granicę starą dla Miasta, że na mocy tegoż od Kamery Miastu wydanego Reskryptu ziechawszy, Granicę też samą w osobliwszym opisaniu ustanowił; śladem ktorey Dukt Miasto na Kommissyi wytrybowało; Kronika Mieyska o Maiewskim iak iest hańbiąca postępki Miasta, nie zdaie się teraz ponawiać; gdyż na przeszłey Kadencyi nie warte były żadney zyskać Rezolucyi; z tych tylko przyczyn o nim czyni się wzmianka, że Miasto dla przemilczenia w Sądzie, czego był wartym Skrypt Maiewskiego, pochwałami iego mało na ostatni w approbacie swego Duktu błąd Kommissyi nie wprowadziło.

Zeby Maiewski w ktorymkolwiek czasie iakie w Rządzie Ekonomicznym miał Officium w Archiwach iego śladu na to nie ma, żeby Komora Maiewskiego mogła Instrumentować na sprawienie Aktu Granicznego, iest nawet rzecz okropna taką nieznaiomość wysokim wmawiać Obywatelom; komuż bydź mogą tayne (procz Miasta Augustowa) Prawa, że inaczey między Dobrami Stołowemi, a innemi iakiey bądź natury Akt Graniczny

ważnie

ważnie udeterminować się nie może, iako tylko za Reskryptem Krolewskim pod Pieczęcią Lit: wyszłym y za wyprowadzeniem obustronnych Kommissarzy, lub też za wyznaczeniem onych z Dekretow Assessorsk: czyli Relacyinych.

Chlubi się Miasto, że na odnowienie Granic wzięło Instrument z Kamery dla Maiewskiego, za ktorym on wiechawszy w Puszczę Ekonomiczną, ponowił Granicę w Kopcach o kilkadziesiąt, kilkaset y o 1203. kroki od siebie odległych.

Ktoby przed Maiewskim Granicę przez odległość Kopcow krokami mierzył y stanowił, ani Ekonomia, ani też Miasto żadnego z Dokumentow poświadczenia nie ma, Statut stary Alexandra poprawiony za Zygmunta Augusta, y wszystkie Konstytucye w okolicznościach Spraw granicznych stanowione, inszych Znakow dla Granic nie wyczuaczaią, iak tylko na Drzewach pewne Ciosy, Kłeyna, a na ziemi Kopce powodowe y kątne w odległości nie Krokow, ale Sznurow, lub Prętow.

Więc Skrypt Maiewskiego iest robota praktyczna Miasta na zabor Puszczy Ekonomiczney usposobiona, y iest iednego kroiu z Dekretem.

1692. Aug: 25. między Kamendułami z Miastem Augustowem umownie na szkodę Dobr Stołowych pod płaszczem Zakonności względem Rudni na Rzece Kolnicy zaszłym, z tą tylko rożnicą, że pierwszy w kształcie obchodu Kalwaryi na kroki Granicę Augustowską wycyfrował, a drugi zniosłszy Rudnię, Rzekę Kolnicę za Granicę Mieyską, iakby na zabor Wigier bez żalu Pustelnikow chciał Miasto ufundować.

Lecz oba te Munimenta tam chyba y tego potrafiłyby z toru zwieść prawdy, gdzieby kto przed sobą nie miał wyż cytowanych Rewizyow, a mianowicie Podania y Przywileiow Mieyskich.

A gdy one tym samym iuż są od Sprawy wypchnięte, że na przeszłey Kadencyi naymocniey od Miasta utrzymywane, odpowiedzi nawet nie zyskały, ztąd y rafinacyi dalszey nie są godne, iako na karę tylko zasługuiące. *Widzieć Dekret Assessor: czytać Produkt Miasta z karty 6. y 7.*

Rozważenia około legalności Duktu Ekonomicznego.

Przyczyny w powyższych dowodach wyłuszczone, upewniwszy o niesłuszności Duktu Mieyskiego mogą bydź wczesnym wnioskiem o dobroci Duktu Ekonomicznego, ktorego fundamentow niskąd lepiey poznać nie można, iak z podania Wołłowicza, y Nadawczego Przywileiu Mieyskiego.

Dekret przeszłych Sądow y Stronom y Kommissyi powinienby bydź nayprostszą Regułą do zaskutecznienia swoich nakazow, gdyż one w niczym nie są oboiętne.

Jak Miasto nad swoie Nadanie nic więcey w słuszności dla siebie wygrać nie mogło, tak też Sąd nic więcey iemu nie przyznał, nad ograniczenie y opisanie w tymże Przywileiu zamknięte.

Pierwszy Przywiley Miasto na Magdeburg podnoszący, nadał iemu Obręb Włok 127. maiący, ktory iak nie był, tak y nie iest w żadney Kwestyi; posledniey drugi.

1564. Junii 21. przydał do pierwszego Obrębu Włok 74. y o ten co do ilości Włok dysputa żadna ani była, ani się tworzy; Obiektem przeto ninieyszey Sprawy są Sianożęci z obustron Rzeki Nety 1563 przez Wołłowicza Miastu zawiedzione y ograniczone, a potym w Rok od Krola wiecznością wedle Obwodu Wołłowicza ustąpione, oraz Bor ćwierćmilny za Rzeką Netą na Pastwiska przydany.

Ograniczenie wyrażonych Sianożęciow rownie iak w obwodnicy, tak y w samym Przywileiu iest następne:

Na toy Strone hde Mesto sedit, poczawszy od Młynow aż do Reczki ku Sełu Metie po Reczku Strumeń, a po druhoy storone Mety pry Berehu Puszczy Horodeńskoie takož od Mostu Meyskoho, kotoraia idet &c.

Z słow nadmienionych ograniczenia, ieśli w Dukcie przez Ekonomią przed Kommissyą wywiedzionym wszystkie będą istotnie usprawiedliwione Uroczyska, Termina, y cały Obwod Graniczny, wtedy Sąd się upewni, kto

C zacho-

zachował Powagę Dekretu, kto nie miał zamiaru zrywania Kommissyi, kto iest winnym przeciągu Sprawy, a w niey kosztow, nad to czego są warte paszkwile przez Mieszczan na Rząd Ekonomiczny Manifestami y Załobami rzucone.

Początek Sianożęciow iest Przywileiem naznaczony od Młynow Mostu Mieyskiego, do takiego właśnie Ekonomia Kommissyą, y same Miasto przywiodła Terminu, gdyż ten y wedle Przywileiu, y wedle powszechnego zgodzenia się Miasta był pewny y niezaprzeczony; w ktorym mieyscu wraz Ekonomia przeświadczyła Kommissyą, a przekonała Miasto, że gdy Termin iego Duktu nie był z tego mieysca wziętym, ztąd nie mogł bydź realnym lecz fałszywym: Odpowiedź na to Miasta ta była szczegolna, że Rehabicya nie do tych Łąk, Gruntow y Lasow powinna bydź dana, ktore z Przywileiu należą, lecz do tych, ktore Dekret 1772. choć z pod niesłusznego dzierżenia Miastu odiął, *widzieć ten Termin na Mappie.*

Od tego Terminu iaki był Dukt Ekonomiczny aż do Rzeczki Strumienia, iakie, y w ktorym mieyscu względem iego od Miasta zachodziły oppozycye, *w dowod czytać Dukt Sądowi Kommissarskiemu na Piśmie podany, y od iego konnotowany.*

Wołłowicz zagraniczywszy Sianożęci Beli od Młynow Mostu Mieyskiego aż do Strumienia, doprowadził swoiey Granicy Rzeczką Strumieniem w Rzekę Netę, ktorą idąc w gorę, a wpadłszy na Most Mieyski w Białych Brzegach będący, przezeń na drugą stronę pod Puszczę Grodzieńską przeszedłszy, położył znowu drugi początkowy Termin dla Sianożęciow Beli przy tymże Moście w prawey stronie, y one brzegiem Puszczy Grodzieńsk: ku Rzece Necie aż do Rzeczki Kolnicy zagraniczył.

Termin takowy podobno w żadne nie wpadł mniemanie Mieszczan, iżby w takiey akuratności z Przywileiem y zawodem Wołłowicza był trafionym y zweryfikowanym; po wrzasku tedy nastąpiła Kontrowersya rowna tey, ktora przy Młynach y pierwszym Moście była czyniona, z tym dodatkiem, że początek Sianożęciow Beli, powinien bydź wziętym za dwoma Młynami aż do czwartego wyżey Mostu, około dośledzenia ktorych fałszow iak niezbite zachodzą racye, zastanowić się trzeba, patrząc się często w Punkta na Mappach zakryślone.

Wołłowicz zawodząc Łąki od Młynow y Mostu, szedł przedziałem onych od Gruntow y Lasow ku Wsi Mecie aż do Rzeczki Strumienia; w ciągu takiey gruntowey tryby, nie miał żadnego Mostu iak y dziś nie ma, lecz gdy od Strumienia w gorę szedł Rzeką Netą, więc na tym stanął Moście, iaki nayprzod spotkał, bo gdyby daley ieszcze szedł w gorę Rzeką Netą, musiałby przechodzić przez trzy aż do czwartego Mostu, pierwszy Białych Brzegow, drugi y trzeci kędy są Młyny, a przy czwartym stanąć. Ztąd czy idąc w gorę, musiałby trzy przechodzić Mosty, czyli też idąc w doł Rzeką Netą od czwartego, poniższe trzy Mosty wymienić byłoby koniecznością; *Widzieć też Mosty na Necie z Mappy.*

Uroczysko Białych Brzegow zrodziło Imie Sianożęciom Beli, więc początek na tym Uroczysku Sianożęciow Beli iest niechybny, ile że od niego idąc nad Rzeką w gorę, inne są Uroczyska, a nie Beli, iako to: Swiątowizna, Kozirynek y Stożyska. *Widzieć to na Mappie.*

Rownie w Przywileiu iak w obwodzie Wołłowicza te są słowa:

A po druhoy storone Mety przy berehu Puszczy Horodeńskoie takož od Mostu Mieyskoho.

Z ktorych daie się poznawać rożnica dwoiaka, raz że na tey Rzece były Mosty Krolewskie, dla tego wymieniono od Mieyskiego; powtore, że Most gdzie Młyny były nie był Krolewski, lecz Mieyski; potrzecie, że iescze był Młyn (iak dziś iest) Starościński, owoż y z tych rozważeń Termin na Białych Brzegach iest istotnie zgodnym wedle Przywileiu y obwodu Wołłowicza, zatym wedle Dekretu Assessorskiego.

Most przeciw Rynku wtedy iak Wołłowicz Sianożęci Beli zagraniczał, nie był Mostem Mieyskim, lecz Ekonomicznym, bo go Krol w Rok po zawiedzieniu Sianożęciow przez Wołłowicza dla Miasta nadał; y od tego chyba momentu nabył imienia Mostu Mieyskiego, a że Krol innych Sianożęciow Miastu nie nadał, tylko ktore Rokiem wprzod zagraniczył

Wołło-

Wołłowicz, więc inny Most Mieyski nie był, tylko wniż Nety za Młynem y Mostem Starościńskim ieden, a drugi na Białych Brzegach.

Więc Terminu przy tym czwartym Moście, iako wtedy Ekonomicznego Wołłowicz nie kładł, tym bardziey Granicy przez tyle innych Uroczysk, Rzeczkę Saiownicę, Most Starościński, y dwa Mieyskie (bez wymienienia onych) aż do Rzeki Kolnicy prowadzić nie mogł, *widzieć ieszcze to wszystko na Mappie.*

A co iest nayistotnieyszym gruntem przeświadczenia, że Miasto kładąc Termin dla Sianożęciow Beli acz nie przez swoy Dukt, lecz przez zarzut od Mostu czwartego przeciw Miastu będącego, łamie y miesza własny swoy Przywiley nadawczy, bo gdyby od tego Mostu wyszedłszy z Miasta za Netę, przyszło w naywiększym błędzie y niepoznaniu opisow Przywileiu y Obwodu rozpocząć Granicę Sianożęciow Beli, tedyby wypadło też Miasto wyzuć z Boru ćwierćmilnego.

Gdyż zamiast Boru, trzebaby tam naznaczyć Puszczę Grodzień: bo Przywiley Sianożęci Beli za Netą od Mostu kładzie przy brzegu Puszczy Grodzień. *Czytać Przywiley y Obwod Wołłowicza, oraz widzieć Mappę.*

Owoż zkąd się okazuie nieprzyzwoitość Duktu Mieyskiego, a zkąd niechybny fundament Duktu Ekonomicznego, terazże nadmyślić się, wedle czyiego Duktu należało Kommissyi dać Rehabicyą.

Dukt Mieyski ani początku nie wziął od żadnego Mostu, ani się skończył na Rzece Kolnicy, Tryba zaś iego nie brzegiem Puszczy, lecz zawodem około trzymilnego Obrębu w Puszczy iest wyprowadzona, świadkiem tego Dekret Kommissarski.

A mogłaż bydź od Kommissyi Rehabicya dana wedle iego zawodu, a mimo Przywiley Nadawczy? mimo ograniczenie Wołłowicza? mimo Dekret teraźnieyszego Sądu? masz to bydź ieszcze nie iasnym przekonaniem? że Miasto Kommissyą zerwało, do czego innych celow nie ma Miasto, iak tylko żeby uniknąć Kalkulacyi y Weryfikacyi, z tak bezprawnie trzymanego Obrębu Ekonomicznego z kilku Wioskami.

Gdy bowiem Ekonomia wedle zaprowadzenia swoim Duktem, pod Rehabicyą Sianożęcia Beli y Bor ćwierćmilny przeciw Miastu oddawała, gdy natychmiast oświadczyła, że skoroby z Dekretu pryncypalnego więcey się w należność Miastu bydź okazało, za wszystkie użytki sowicie nadgrodzić assekurowała się, y w tym Kommissyą w Rękoymi mieć żądała; za coż ani Sąd, ani Strona tych Propozycyow z gruntu słusznych nie przyięła.

Co większa, gdy Ekonomia y na taką Rehabicyą gotowa była zgodzić się, ktorey Miasto na Dukt swoy pretendowało, byleby Sąd bez odkładu na Rok inny, też Sprawę ukończył; za coż do tak powolnego śrzodka nie przystąpiono, y te to są pobudki, dla ktorych Miasto na Kommissyi 1772. nie stawało, dla ktorych po zaszłym Dekrecie, a nawet y po Depossessyi zeszłego JW. Podskarbiego, aż do Roku 1786. żadnego Procederu z Ekonomią nie rozpoczęło, wszystko to dowodzi, że Miasto nie może tego nie znać, iako walor iego całości niedostarczy odpowiedzieć szkodom, przez iego Ekonomii od tak wielu lat udziałanym. *Czytać Dukt Ekonomiczny, w ktorym powyższe oświadczenie iest od Sądu konnotowane, oraz Remanifest*

1788. *9bra 17. Dnia do Akt Grodzkich Grodzień: zaniesiony.*

Uwagi względem Boru Cwierćmilnego y Natury iego.

Osoka Leśnictwa Perstuńskiego maiąc nad Rzeką Netą przeciw samego Miasta wedle Gościńca przez Miasto do Pruss idącego swoie strażnicze Domy, na ktorym Gruncie y dotąd dwa budynki dla Strzelca y Strażnika, a przytym Karczma tuż w Uroczyszczu Opartowo zwanym, dla Komory Celney są wystawione, wzbraniała przepędu Bydła Mieyskiego za Netę do Boru, *Dowod tego z ograniczenia Wołłowicza przez słowa:*

Oni na tey czas pered Nami dokładali, powiadaiąc, iż iako skoro Bydło wyszło czerez Reku Netu do Puszczy, czego sami nikoli usterechczy nie możemy, nawet Osoczniki zabieraiut, brabiet &c. widzieć takowy List.

Kiedy więc Miasto pretendowało wypustu, nie zaś Drzewa lub Gruntow, kiedy Wołłowicz w swoim Liście zastrzegł, że dla Pastwiska Mieyskiego w Borze żadney Krolowi nie będzie szkody, przez nieprzyległość Ostępow do tey Puszczy; a zatym kiedy Krol ćwierćmilny Bor na same tylko Pastwiska Mieyskie wiecznością nadał, kiedy Miastu Gruntow rozrobionych do tego Boru nie przyłączył, Osocznikow z tego mięysca przenieść na inne nie kazał; iakimże przemysłem mogą teraźnieysi Mieszczanie więcey pretendować, a niżeli ich Przodkowie żądali, a Krol nadał.

Warunek w Przywileiu zawarty, że wszystko temu Miastu oddaie pod Prawo, przysąd y wolność Mieyską; czy może bydź nadciągany do Nadania tego, o co Miasto nie prosiło; wszelka wolnoś Prawo Magdeburskie y Przysąd ściąga się tylko do Pastuchow y Pastwisk, nie zaś do Gruntow wyrobnych y Sianożętnych; tym bardziey do wycinania Drzewa; kiedy o to Miasto prozby nie czyniło, a Krol też nad żądanie Miasta, gdyby co więcey iemu miał nadać, zwłaszcza gdyby procz Pastwiska pozwolił wycinać Drzewa, wyrabiać Grunta, dosięgać Ostępow, zabierać Puszczę, Jeziora lub roztrzebiać Sianożęci, znosić Strażnicze Domy, y rugować od pilnowania Puszczy Osocznikow, gdy na taką wolność Joty w Przywileiu nie zakreślił.

Ktoryż wynalazek odważy się przeistaczać intencyą proszących y skutek daiącego w odmienną wcale ofiarę. *Czytać tu Przywiley y List Wołłowicza.*

Miasto Augustow, że się przez wiek nie kasało do wycinania w Borze ćwierćmilnym Drzewa, do wyrabiania w tymże Borze Gruntow, roztrzebow Sianożętych; własnym to przeświadczyło Pismem na przeszłey Assessoryi odbytym y sądownie konnotowanym, w ktorym przyznało się, że w Roku

1754. obra 4. wyiednało od Krola Augusta Trzeciego Przywiley nadaiący Jemu wolność, iakby zgodną z pierwszemi Nadaniami do wycinania Drzewa y wyrabiania w tym Borze Gruntow. ktory Przywiley temu Miastu miał zostać gwałtownie przez Łowczego Gablenza odebranym, *widzieć to w Produkcie na karcie 7.*

Nadmieniony Przywiley wyrobiło sobie Miasto nad podziw podstępnie, bo na rzecz w Prowincyi Litewskiey będącą z Kancellaryi Koronney; o ten Przywiley było Miasto pociągnione przed Kamerę Krolewską, ktora go zupełnie roztrząsnąwszy, okazała iego bezprawia; poczym Miasto złożywszy tenże Przywiley do Akt Brańskich wniesiony, wyprosiło u Kamery o Dyspensę w Roku

1758. Marca 15. na wywiezienie iuż wyciętego Drzewa, z tym iednak warunkiem, ażeby one obrociło na Restauracyą Kościoła, a poźniey, żeżeby procz samego Pastwiska, żadnego Drzewa wycinać nie ważyło się. *Czytać Reskrypt Kommissyi Skarbowey.*

Z ktorego łatwo się przekonać, iak wszystkie skargi Miasta, są występne, fałszywę, a kalumnii zawsze pełne, Druk bowiek Mieyski (iak się czytało) użalał, iakoby wyż wzmnieniony Przywiley Augustowski, gwałtownie im przez Gableusza odebrany; tu zaś pewność z Reskrypku, iż go same Miasto przeświadczone o nieważność iego w Kamerze złożyło y odstąpiło.

Podobnegoż iest Dzieła wyprawienie Kommissyi Reskryptowey takoż z Kancellaryi Koron: na Kommissyą z większey liczby Obywatelow Koronnych złożoną, ktorzy wpadłszy w Puszcze Krolewską, nie tylko Obwod Maiewskiego chcieli dla Miasta utwierdzić, ale też po ten Dukt Maiewskiego Granicą Prowincyi Koronney rozciągnąć.

Gdyby Podsędek Olizarowicz od takiego nie usunął się Kompletu, pewnieby nad niczym nie zastanowiono się; przestrzeżona o wszystkim Kamera, wydała Dyspozycye Gableuszowi Łowcz: dwoma swemi Instrumentami pierwszym

1759.

1759. Xbra 7. a druga 1760. Marca 17. raz, żeby Dekret Kommissarski, (z ktorym się wtedy kryto) mogł bydź śrzodkami podanemi wydobyły, powtore, żeby Augustow był pozwanym do Assessoryi Koronney dla złożenia Przywileiow y Reskryptow nie ważnie wyprawionych. *Czytać takowe Instrumenta.*

Postępki Miasta dopiero wytknięte, azaliż nie są iawne, iak one ostatnich chwytały się hazardow na oszukanie samego Tronu, Kancellaryow y tylu Kommissyow, byleby mogło sobie przywłaszczyć kilkamilny Obręb; za to wszystko iakiey iest warte nadgrody czyli kary Miasto, każdy widzi, a do Sądu należy takim zgorszeniom publiczną położyć tamę.

Dopoki obrot Mieszczan pod nazwiskiem Maiewskiego, nie sformował sobie obwodnicy, dopoki dla ulegalizowania oney nie schwytał z podeyściem Tronu y Kancellaryow Koronnych na Obręb kilkomilney Puszczy Ekonomiczney Przywileiow, dopoki na plantę utwierdzenia onych nie powyprawiał Reskryptow na Kommissyą, dopoty Mieszczanie Augustowscy nie mogli się poważać na iawną y publiczną dezolacyą Puszcz Ekonomicznych, dopoty w Borze na szczegolnym tylko przestawali Pastwisku; ale po dopełnionych powyższych Exakcyach nie dotrzymawszy w niczym swoich Recessow z Kamerą poczynionych, owszem postąpiwszy z nią taką właśnie zdradą, iakie się dopuściło przeszłey Wiosny w podawaniu Rządowi Ekonomii Grodzień: Memoryału, kiedy dla zamieszek Kraiowych, a potym wkrotce nastąpionego Interregnum Rząd Ekonomiczny w niełądzie zostawać musiał, Mieszczanie korzystaiąc z tych zamieszek, Panowanie sobie nad Puszczą Krolewską przywłaszczyli; w całym Obrębie przez Dukt zaiętym Rabunki dezolacye, Handle, deboszowe Arędy, y przedaże Łąk Prussakom poczynili.

Taką to znalazłszy Mieszczan Possessyą Kommissya 1772. a widząc ich do siebie czynione tentacye, iuż to, że stawać maią, iuż też, że gwałtow y uzurpacyow zrzeką się, byleby Przywiley Nadawczy 1564. w swoim zagraniczeniu ocalony został; na fundamencie Konstytucyow za całością Dobr Stołowych tak licznie zaszłych, mianowicie czyniąc zadość Wyrokom Konstytucyi 1717. y 1764. moc Kommissyom przywrocenia wszelkich awulsow ad Corpus Ekonomii nadaiących taż Kommissya Mieszczan z tak bezprawnego Puszcz Krolewskich dzierżenia odsądziwszy, z przyczyn odeyścia ich od Sądu, Bor na Pastwiska nadany, oraz Łąki Beli dokąd Mieszczanie Autentycznego Przywileiu nie złożą, y do Rozprawy nie przystąpią, w Rząd Ekonomiczny oddała. *Czytać Konstytucye cytowane, a do nich stosowny Kommissyi Dekret.*

Z dowodow dopiero przełożonych, Ekonomia Grodzień: Bor ćwierćmilny, iak się on rozciąga, między Jeziorami, Neckiem, Białym y Ostępem Czarnym około Jeziora Sayna, biorąc ćwierć mile wzdłuż y ćwierć mile w poprzek po sznurow 40. temuż Miastu zaprowadziwszy, rownie iak Łąki Beli wedle Przywileiu y Obwodu Wołłowicza na wolność wieczystego Pastwiska Miastu w Rehabicyą oddała, a ztąd exekwuiąc Przywiley y podanie Wołłowicza, nayistotnieyszą satysfakcyą Dekretowi Assessor: uczyniła. *Czytać na to Pismo Duktu Ekonomicznego przez Kommissyą konnotowane.*

Uwagi nad Pretensyą Miasta do Łąk za Kolnicą.

Mieszczanie nie przestaiąc na bezprawiu zagarnionego Obrębu Puszczy Ekonomiczney Obwodem Maiewskiego, podsunęli na przeszłey Assessoryi Reskrypt do Rewizorow Pilichowskiego y Dybowskiego wyszły na zamianę Sianożęciow do Wsi Mety zabranych za Rzeką Kolnicą nadać się mianych.

Gdyby ten Reskrypt nie ulegał wątpliwościom, pewnie w Sądzie ninieyszym musiałaby nastąpić albo z niego determinacya, lub też na ony z przeszłey Kadencyi Rezolucya.

Swiadczy Maiewski, że miał wyraźne zlecenie od Kamery, że ziechał na Granice za Specyalnym Kommissem Preyssa Generalnego Podłowczego, że miał sobie dodanych Szustera Ober y Freykowskiego Strażnikow; przecież Miasto naymnieyszego śladu do ulegalizowania Aktu Maiewskiego nie złożyło, Szuster y Freykowski rowni Maiewskiemu (wedle iego przyznania) Kommissanci, Instrumentu iego nie podpisali, y żadnego za nim świadectwa nie dali, y z tych to widocznych bezprawia przyczyn, Sąd dzisieyszy o robocie Maiewskiego przemilczał; z czego nie kontente Mia-

D sto

sto zerwawszy Kommissyą, gdy dziś iego approbaty żąda, ufa Ekonómia, że on robocie swoiey przyzwoity odniesie nadgrobek.

W nadmienionym Reskrypcie do zamiany Łąk dla Miasta w Dacie Roku. 1568. Marca 10. wydanym, są takie dla Pilichowskiego y Dybowskiego Rewizorow założone kondycye, żeby pod Sioło Metę ziechali, a doświadczywszy, iżby te Sioło Starościńskie Miastu nadane Sianożęci Beli, do siebie zaiąć miało, tedy żeby onych wielość y obszerność wymierzyli, a potym żeby tyleż Sianożęciow w naybliższym do Miasta mieyscu w zamian choćby w Puszczy Ekonomiczney za Rzeczką Kolnicą przydali. *Czytać takowy Reskrypt.*

Osobliwszy względem tego Reskryptu y Dzieła Maiewskiego wydaie się Mieyski postępek, wierzyć nie podobna, gdyby Miasto nie znało, że Akt Maiewskiego mogłby zasłużyć na iakieś pozory, żeby do niego były złożone Reskrypt Kamery, Kommiss Gablenza, Podpisy Szustera y Freykowskiego; przecież Miasto nic z tych acz słabych Fundamentow nieokazawszy, chciało zyskać applauz robocie Maiewskiego.

Przeciwnie złożywszy to Miasto Reskrypt Krolewski do Pilichowskiego czyli naymocnieyszy do zamiany fundament, o Akcie Zamiennym śladu nie kładzie; więc tu chce utwierdzenia fundamentu bez dachu, toiest: żeby uproszenie od Monarchy na wolność zamiany, mogło bydź wziętym za skutek zamiany bez złożenia Aktu Zamiennego, względem czego iakie są okoliczności potrzeba dośledzić.

Naywiększy Fundator Miasta Maiewski, gdy ponawiał Granice Mieyskie w Puszczy Ekonomiczney, gdy pierwszy Termin brał od Rzeki Kolnicy od uzurpacyinych z obustron Possessyow Mieyskich, iakby za śladem ograniczenia Wołłowicza; za cóż wstydził się wspomnieć o Łąkach przez Miasto za Kolnicą trzymanych? za co Tryby tych Łąk zamiennych nie ponowił, iak uczynił do Jeziora Sayna y daley? Sam tedy Maiewski hrubszego ieszcze fałszu Mieszczan nad przyięty Obręb Puszczy w Instrument swoy bezprawny wprowadzić lękał się; zkąd czyliż nie widoczny dowod uzurpacyi Łąk za Kolnicą?

Rewizya Izaykowskiego od Miasta za rowny z Przywileiem swoim poczytana Dowod, w ktorym tylko mieyscu przy rozkwaterowaniu Puszcz dotknęła się cudzych Possessyow czyli Granic, wszędy ie wymieniła; idąc zaś do Granicy Dworu Krasnego Boru aż do Rzeki Nety, ztamtąd do Jeziora Kolna, przechodząc przez Sianożęci y Łąki przez Miasto pod Fuduszem Wigierskim zawładane, nigdzie nie przyznała ani należności, ani dzierżenia Miastu; Tu znowu czyliż wątpliwy fundament niesłusznego Mieszczan do tych Łąk wdarcia. *Widzieć Rewizyą w Obwodzie Puszczy Perstuńskiey.*

Z powyższych dwoch przyczyn wnieść można, że iak te Miasto miało zdolnych Ludzi do podeyścia Tronu y Kancellaryi za Augusta Wtorego, pewnie na takich iemu nie brakło y za Zygmunta Augusta na wyrobienie Reskryptu do Pilichowskiego; bo ieśli mogło Miasto upilnować y dochować Reskryptu do Pilichowskiego, tym bardziey potrafiłoby Akt Zamienny utrzymać, iako skutek Reskryptu.

Lecz przyzwoliwszy, że Pilichowski z Dybowskim uczynił zadość Reskryptowi, ziechał pod Wieś Metę, dośledził y wymierzył, wiele ona Miastu Łąk zaięła; więc za te Łąki nie mogł indziey dać zamiany iak w bliskości Miasta, bo taki był rozkaz Krolewski w Reskrypcie.

A gdy Rzeczka Kolnica o dwie blisko mile odległa od Miasta, więc za nią Rewizorowie dawać zamiany nie mogli.

Byłby zaś nad to prozny, a w zwyczaiu podstępny Miasta wniosek y wrażenie, iakoby w blizu Miasta żadna iuż wtedy Ekonomiczna nie znaydowała się własność, gdyż List Wołłowicza y Przywiley Nadawczy Krolewski nie wątpliwe daią świadectwo o Łąkach, Puszczy y Gruntach Ekonomicznych pod Miastem w dzierżeniu Ekonomicznym byłych.

Kogoż bowiem ta istotna nie przekona prawda, że Wołłowicz zacząwszy od Młynow do Rzeczki Strumienia nie Mieyskie Sianożęci, y od nie-Mieyskiey, ale od Ekonomiczney własności zawiodł, a Przywiley ten Obwod potwierdził, więc pod samym Miastem y było z czego zamianę uczynić, y tam ona uskuteczniona.

Podobnież Obręby Zarnowo, Turowka y Bernatki, były pomierzone w Puszczy Ekonomiczney, y od niey do Miasta przyłączone; ktoż dopiero nie widzi, że y tam Rewizorowie dać zamianę y zadość uczynić Reskryptowi mogli.

Obręb

Obręb Miasta między Jeziorem Neckiem, Starostwem Augustowskim przewyższa obszernością swoią dwakroć nadanie Krolewskie; nad czym ieśliby Sąd powątpiewał, niech po rozsądzeniu pryncypalnym wszystkich Kwestyow, zdeterminuie dla całego Obrębu (iak iuż przeszłorocznym Dekretem swoim przeznaczył) wymiar, a ta się prawda istotnie wyświeci, do czego potrzebny iest nakaz przypozwania Starostwa Augustowskiego, ktore pozostałą własnością Ekonomiczną podział z Mieszczanami zrobiwszy, nawzaiem teraz siebie zasłaniać y wspierać umieią, iak się na Kommissyi praktykować dało, *względem czego czytać Dukt Ekonomiczny.*

Jeśli Rewizorowie Pilichowski z Dybowskim uczynić mogli Zamianę, tedy rownie ten ich Akt był potrzebnym Wsi Mecie, iako y Miastu; w przypadku tedy zginienia zamiany Miastu wydany, za coż Mieszczanie nie Pozwali Starosty do złożenia tegoż Aktu Wsi Mecie służącego, ieśliby on nad niepodobieństwo kommunikowanym bydź nie mogł.

Ale przeto Miasto Starosty nie pozywa, że z nim zawsze przeciw Ekonomii ma zmowę, że Dekretami Kondyktowemi (iak się dało na Kommissyi widzieć) podzieliło się z nim własnością Ekonomiczną; y na tych to dowodach kończy się Spor co do Granic y Zamian; dopiero następuie zastanowić się nad konsekwencyami z nich wypadaiącemi.

Względem Czynszow.

Ekonomia nie wypiera tego, co Miastu Przywileie nadały, iakimże czołem Miasto wyłamywać się może od tego, co czyniący dar na własności swoiey dla siebie zachował; rostropnie możnaby myśleć, aby biorący Dar, przeto od iego odpadał, że nie zachowuie kondycyow Dawcy swego.

Miasta Grodno, Brześć y dalsze pomnieysze, wszystkie do dziś dzień Skarbowi Krolewskiemu płacą Podatki, acz nie maią tak czystych obowiązkow iak Miasto Augustow; czyliż Mieszczanie Augustowscy przez ieden wykręt, że maią bydź w Podlasiu, od wszelkich płat uchylić się mogą, a przynaymniey z Łąk y Boru bez ich zaprzeczenia w Litwie będących.

Przeszłey Kadencyi w naygorliwszych exageracyach tłomaczyło się Miasto, że ich Przywiley we wszystkich Punktach, Paragrafach, Warunkach y Kondycyach Traktat Unii zmocnił, że onemu nikt się sprzeciwiać nie może, a każdy posłuszeństwo y ewikcyą dać powinien, tym prawdom niczym się Ekonomia nie sprzeciwiła, owszem na całą Obmowę Przywileiu, y na też Warunki Unii zgodziła się. *Swiadkiem tego iest własny Dukt Sądu.*

Wedle tegoż Przywileiu, że Ekonomia wszystkie Grunta Sianożęci y Bor Miastu oddała y przywrociła. *Dowod z Dekretu Kommissar: y Duktu Ekonomicznego.*

Mieszczanie zaś z tegoż Przywileiu naymnieyszey uległości, ani oświadczyli, ani chcą czynić Nadawcy swemu Krolowi, słowa Przywileiu:

My z Łaski Naszoie Hospodarskoie &c: a z toho do Skarbu Naszoho Płaty y Czynszy wedle Ustawy y postanowienia Naszoho płatiti powinni budut, k toryież Wsi Czynszy y Płaty Skarbu Naszomu należaczye Urad Mestki z nich wybierati y do Skarbu Naszoho oddawati maiut

Kiedy Sąd nie mogł samego Nadawcę uwolnić z pod obowiązkow Przywileiem dla Miasta zastrzeżonych, nie można myśleć, ażeby Mieszczan od nich dyspensował, a na dyspensę, albo Prawa, albo mocy takiey szukał, ktorey dotąd żadne ieszcze nie zastrzegły Ustawy.

A przeto Mieszczanie od Aktu na imie Maiewskiego zrobionego, zaległość Czynszow w tym sposobie maią zapłacić, w iakim Miasta Brześć, Grodno y dalsze Skarbowi Krolewskiemu płacą, od czego exkuza Possessyi Podlaskiey wymowić nie zdoła, gdyż te Miasto iest ufundowane na Puszczy Ekonomii Grodzień: żadnym Aktem Publicznym (procz wybicia się) od Prowincyi Lit: odgraniczone nie iest. *Widzieć w tey mierze Konstytucye w Zeglickim cytowane, że rozgraniczenie między Powiatem Grodzień: a Podlasiem dotąd skutku swego nie wzięło.*

Artykuł 19. z Rozdz: 1. właśnie dla całey Sprawy Augustowskiey ma w pogotowiu wypisane wyroki, że *gdyby kto co sobie nad Daninę przywłaszczył, albo też ktory ku swemu Nadaniu więcey Gruntow, Łąk y Lasow, a niż mu nadano zaiął,* tedy w pierwszym Punkcie całą daninę tracić, a w drugim, tyle swey Ziemi, Puszczy y Łąk oddać powinien, wiele bezprawiem zagarnął. *Czytać ten Artykuł.*

W każdym Punkcie Miasto złamało te Statutu wyroki; bez ustąpienia wydarło się od wszelkich Czynszow y płat Przywilejem warowanych; bez nadania utworzyło sobie Dziedziczne Aktorstwo do Drzewa w Borze tylko na Pastwiska nadanym, sformowawszy Akt Maiewskiego dwomilny Obręb Puszczy, Ostępow, Łąk y Jezior zachwyciło; pod zasłoną Reskryptu do Rewizorow dla uczynienia zamiany zyskanego. za Rzeką Kolnicą na kilka Tysięcy wozow Łąk Ekonomicznych zarwało; takie więc Mieszczan wykroczenia, czyliż nie powinne ściągnąć Rygor czytanego Artykułu.

Ostatnia Uwaga.

Poki Powiat Grodzień: z Podlasiem Prowincyonalnie rozgraniczonym nie zostanie, poki Dekret Kommissyi za Zygmunta Augusta odprawioney, rozgraniczaiący Bielsk, Goniądz, Raygrod y Knyszyn aż do Pruskiey Granicy z Powiatem Grodzień: exekucyi swey zwroconey mieć nie będzie, *ktory się teraz tylko składa.*

Poty trudno gwałtowi oprzeć się, trzeba dopoty cierpieć Mieszczanom Augustowskim, utrzymywania się za Mieszczan Podlaskich.

Ale gdy Mieszczanie Rzekę Netę za Granicę między Grodnem a Podlasiem naznaczaią, gdy Łąk Beli y Boru wypustowego nie wypieraią bydź w Granicach y Aktorstwie Prowincyi Lit: nie podobna zgadnąć, iaką racyą wyiąć mogą tenże Bor y Łąki od uległości Prawom Lit.

Wszak to iest sentyment powszechny, że każdy Obywatel tym musi ulegać Prawom, Zwyczaiom y Juryzdykcyom, ktore są iakiey właściwe Prowincyi.

Gdyby więc Mieszczanom Bor ćwierćmilny nie samym tylko Pastwiskom, ale wycinaniu Drzewa, rozrobieniu Gruntow, osadzeniu Wiosek, wreście gdyby Obręb Maiewskiego, a zatym Wsie Osowy Grząd, Gliniszczę, Ponizę, Obuchowiznę y dalszych Strzelcow w Puszczy mieszkaiących można było przyznać za wieczyste Mieyskie.

Ktoreżby Prawo y iaka konsekwencya wyięła ich z pod Juryzdykcyow y Praw Litewskich.

Skoro zatym y mniemać nie wolno, aby przeto mogł się iakowy stać uszczerbek Prawom y Juryzdykcyom Lit: że Miasto Podlaskie Grunta Lit: trzyma, więc żadną racyą nie podobna Boru ćwierćmilnego y Łąk Beli z pod opisow Konstytucyi 1776. pod Tyt: *Ustawa Podatku X. Lit:* wyiąć.

Ta Konstytucya w Ekonomiach dwa tylko Miasta w Prerogatywie Magdeburgow utrzymała Brześć y Grodno; inne zaś wszystkie zniosła, Grunta przez nich posiadane, w rozrządzenie Administratorom, rownie iak w Dziedzicznych Dobrach Dziedzicom, poddała; ku czemu przywodzą się tu słowa tego Prawa:

A Magdeburgie Miast Dziedzicznych y porownanych z niemi w Podatkowaniu Dobr Stołowych (procz celnieyszych Miast wyż wyrażonych) podobnemuż uregulowaniu pierwsze Dziedzicow, a drugie Administratorow Naszych na przyzwoity Prowent swym Aktorstwom należący, y Sądom według zwyczaiu w Dobrach Stołowych Administratorow Naszych, definitivè podległemi bydź maią.

Gdyby Obywatel Polski Szlachcic miał swoie Dobra Dziedziczne przy Granicy Lit: a w Obrębie Litwy Wsie lub Grunta, gdzieby z Gruntow w Prowincyi Lit: leżących płacił Podatek, a w Sprawach bądź iakiego rodzaiu z tychże Gruntow wynikłych, dokąd wedle Praw miałby bydź ważnie pozywanym, czy do Korony, czy do Litwy.

A ieśli inney drogi Szlachcicowi do podatkowania, ulegania Juryzdykcyom y zwyczaiom niemożnaby uiąć się, iak tylko z Gruntow Lit: iść do Prawa y Juryzdykcyzw Lit: iakiż los może dogodzić Augustowianow żądaniu, gdyby się z Gruntow Lit: wyłamać mogli od Praw tey Prowincyi.

A gdy tego dokazać nie mogą, więc też innego Aktorstwa y Possessyi Łąk Beli y Boru przywłaszczyć nie zdołaią nad opisane powyższym Prawem, toiest: że rozrządzeniu, Sądom, y Czynszowaniu wedle słow Prawa: *Administratorow definitive podległemi bydź maią. Czytać wciąż tę Konstytucyą, przy ktorey Wyroku nayblizsze ukonkludowanie Sprawy zawisło, wedle prożb na czele położonych, do zaskutecznienia ktorych składa się Mandat.*